

UDC 930.85 (4—12)

YU ISSN 0350—7653

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.
INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XX

BELGRADE
1989

BALCANICA XX, Beograd 1989, 9—453.

могонијским митовима из усмене књижевности.

Смемо на крају додати:

Учена књига стручњака који се као дипломирани класичар рано окренуо испитивању источноегејског и анадољског цивилизацијског круга — Емилија Јовановић Масон је већ у дисерта-

цији писала о семитским елементима садржаним у старогрчком језику — означава и повратак једног зналаца од имена и углада научним темама које се најнепосредније дотичу балканског и српског простора.

Мирон Флашар

ATICKI SARKOFAZI NA ISTOCNOJ OBALI JADRANA

Nenad Cambi, *Attic Sarcophagi in Dalmatia*, Književni krug, Biblioteka znanstvenih dela 27, Split 1988, 205 pp.

Costal part of Yugoslavia, especially Dalmatia has a very rich Greek and Roman heritage. Professor Nenad Cambi, an expert in the field of classical archaeology devoted this book to the description of Attic Sarcophagi found in Dalmatia, explanation of their origins, significance, affinities and comparison with similar finds throughout Europe. The author managed to compare some fragmented remains with complete sarcophagi from the other parts of the antique world, giving the iconographic explanation of their significance as monuments of spiritual life of ancient Greek and Roman population. Chronology of these imported Attic sarcophagi was successfully explained by Prof. Cambi in this important and comprehensive book.

Cremation and burrial practices were explained in detail in the first chapter in which Nenad Cambi points out that the most reliable evidence of return of inhumation in Roman Dalmatia are sarcophagi, the earliest of which were produced in the 2nd century AD. Further on sarcophagi workshops in the Roman world described and especial attention was given to the Attic sarcophagi their origin, development of forms, export and finds in Dalmatia. In the following chapter relief stories depicted on the sarcophagi decorations were not only described

but fully explained in detail. The most frequent were mythological presentations showing the scenes from the Trojan war, or other popular stories. Typical mythological motifs such as Dionysiac procession and vintage and erotes also appear on these sarcophagi. There were many scenes which could not have been successfully explained.

Readers may find detailed descriptions and explanations of all the reliefs and decorations in chapters and parts of the book devoted to Hunting scenes, Mythological themes, Amazons, Centaurs et...

Attic Sarcophagi from the Eastern coast of the Adriatic offer insufficient data for their precise dating. During the period lasting apr. 130 years their dominance may be divided into a number of subperiods. Prof. Cambi could not find any sarcophagus from the first decade of this period in the Eastern Adriatic coast. The earliest fragment is the one found at Koločep island depicting Centaurus hunting and it belongs to the experimental phase of Attic Sarcophagi development c. 150—170/80. A large import of Attic Sarcophagi into Dalmatia started after the year 200 AD, and by far, the greatest number discovered, belonged to the 220—230/50 period. The Split Sarcophagus depicting Meleager's hunt is the only complete

piece and the only one possessing some signs necessary for dating. Fragments of Dionysiac Sarcophagi from Biskupija, and other places belong to the late period and could be dated between 240 and 250 AD. The similarities and parallels between the fragments of sarcophagi from the Eastern coast and the remains of similar sarcophagi in the possession of various museums throughout the world are given with precision for every fragment described in the book. The difficult problem of chronology was successfully analyzed by the author who had an original and apparently correct approach in his attempt to find the right solution. By putting together all preserved pieces from one theme and by identifying their mutual relationship the author defined the

theme development and that helped him to establish the relative chronology. Unfortunately absolute chronology presented even a larger problem, which Nenad Cambi managed to solve and classify his finds into different periods.

Study of the Attic Sarcophagi helped to establish the trade routes by which these Attic Sarcophagi found its way into Dalmatia. An interesting account of the distribution of sarcophagi and arrangements of cemeteries was given in the last chapters.

Clear thoughts, a language easy to understand, gifted descriptions and excellent illustrations in the text will enable both, scientists and common readers alike, to enjoy in this lovable book.

Sofija Živanović

ЈУЛИЈАН ИМПЕРАТОР, ИЗБРАНИ СПИСИ

НИРО „Књижевне новине“, библиотека „Кристали“ 6, избор и предговор Драгош Калајић; превод са старогрчког и напомене Александар Поповић, Београд 1987, 216. стр.

У првом колу библиотеке „Кристали“ издавачке куће „Књижевне новине“ из Београда објављени су *Избрани списи* Јулијана Императора. Како и сам наслов казује, ова књига, представља избор целокупног књижевног опуса позноантичког владара и писца Флавија Клаудија Јулијана (стр. 331—363). Текстове је превео и коментаре саставио Александар Поповић. Био-библиографске напомене преводиоца служе као упутство за боље и потпуније сагледавање како историјског позађа одабраних текстова тако и поступака при преводу. Предговор је написао и избор сачинио Драгош Калајић.

Одабрани списи су представљени и преведени у књизи овим редом: *Химна краљу Хелију* (стр. 49—78); *Писмо Атињанима* (стр. 81—100); *Мисопогон* или *Брадо-мрзац* (стр. 103—138); *Против Га-*

лилејаца (стр. 141—187); *Фрагмент писма свештенику* (стр. 191—208); *Писмо свештенику* (стр. 209—211); *Јулијан преосвештенику Теодору* (стр. 212—214); спис посвећен Јулијановом пријатељу *Евагрију* (стр. 215—216).

Према је Јулијан био образован у најбољим школама и код најпознатијих филозофа и ретора свога времена, трагови писања „на брзу руку“ нису ипак могли остати скривени. Свестан ове чињенице, преводилац је на самом почетку био пред тешким задатком. С једне стране, филолошки верно следећи оригинал, морао је стилски нијансирано представити Јулијана владара, писца, филозофа, ретора. Са друге стране, пак, уклањати неравнине у тексту где год је то могуће како би и превод сам по себи био допадљив савременом читаоцу коме је непознат језик оригинала. Да би постигао тај циљ, преводилац је